

(0138)

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

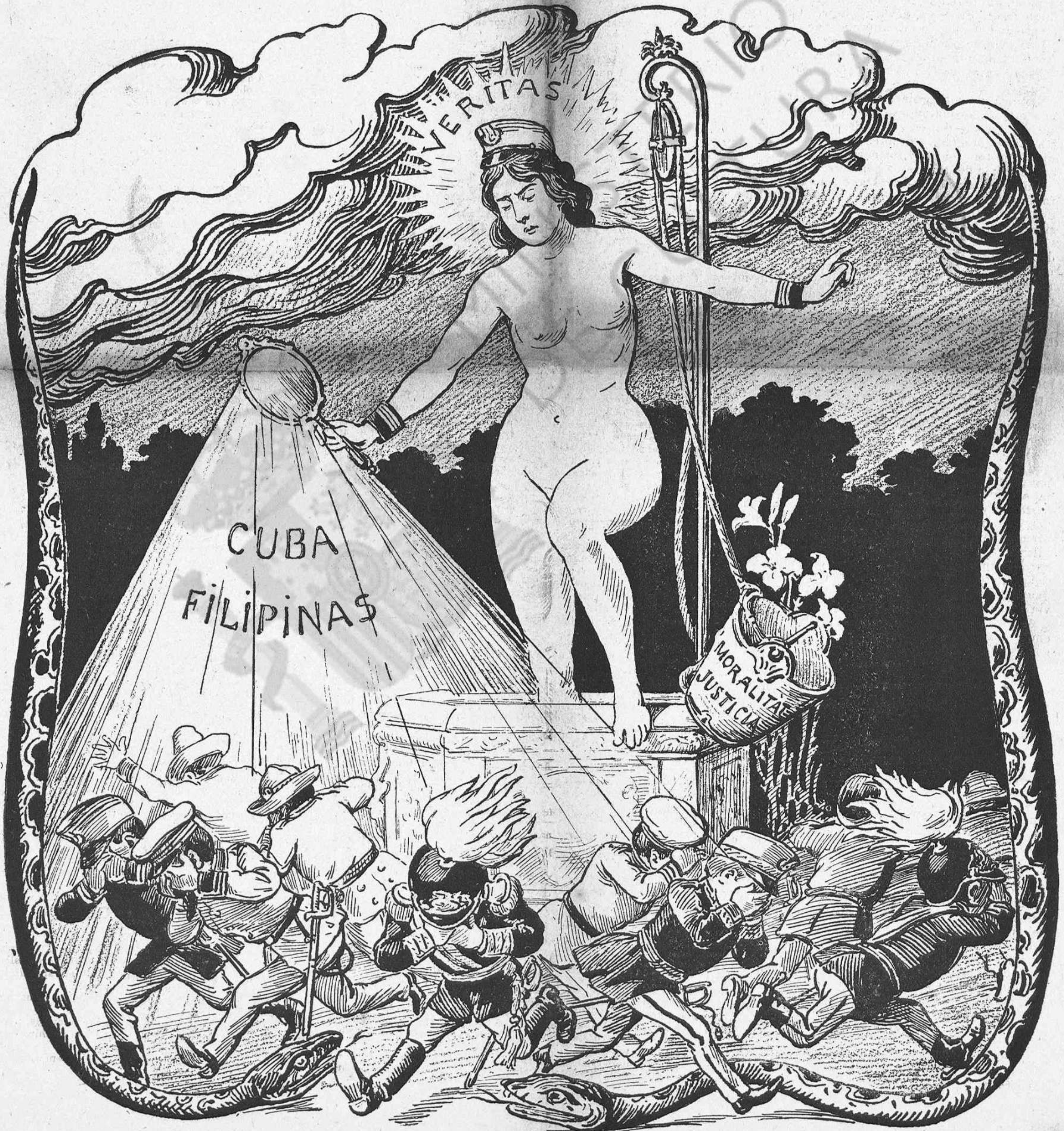
Aquest número 10 céntims de pesseta per tot Espanya

Fora d'Espanya fixarán lo preu los CORRESPONSALS

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga, BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de BARCELONA cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50 Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50.

LA FIGURA DEL DÍA (per M. MOLINÉ.)

El Capitán Verdades.

NOSALTRES Y ELLS

Ells y *Nosaltres* parlavam la setmana passada; en la present parlaré de *Nosaltres* y *Ells*; no en sentí general sino per lo que respecta a Barcelona.

La setmana passada teníam encare algunas esperansas: avuy casi las hem perdudas, y la culpa no es nostra, sino dels fets: no la té 'l metje plé sempre de bona voluntat, sino 'l malalt que 's resisteix obstinadament a pendre las medicinas mes indicadas per la séva curació.

¿Quín dupte te que Barcelona, la primera ciutat republicana d'Espanya, devía realisar en aquests moments un acte decisiu de suprema energia, llansantse a las urnas, resolta a derrotar als partits monárquichs? Lo séu triunfo hauría tingut per tot Espanya una resonancia inmensa. Lo caciquisme hauría rebut son cop de gracia.

Lo medi de conseguir la victoria es senzillísim: formar una bona candidatura, exempta de tota idea personalista, concedint en ella la deguda representació a las classes obreras, y després de proclamarla, agitar l'opinió en tots sentits y fomentar per tots els medis l'entusiasme de las masses populars.

En va s'alegrará que las llistas electorals están asquerosament amanyadas, puig quan hi ha entusiasme verdader, sobran elements per triunfar a despit de las falsificacions. Aixís l'elector privat del séu dret pot convertirse en vigilant zelós, per evitar que 'ls comparsas del caciquisme fassin de las sevas, cassantlos si es precis com a conills. Era ura batalla en tota regla lo que nosaltres imaginavam, y en la guerra son útils no sols els que tiran, sino també 'ls que impedeixen que l'enemich fassi us de armas ilícitas.

Per desgracia estavam ilusionats, y el bon desitj ens enganyava.

Han passat quinze días; durant aquest temps precís suposém que s'han celebrat moltes conferencias, moltes entrevistes entre 'ls representants dels diversos grupos y grupets que avuy constituheixen la part activa del dia poderós é invencible partit republicá barceloní. Pero ¿quín ha sigut el resultat de aquestas negociacions? Fins ara no 'l veyém.

Y nosaltres que creyam que una bona candidatura que servis a la opinió republicana de bandera de combat podía acordarse en una hora, en menos de una hora, en un instant!... Y nosaltres que 'ns figuravam que bastava olvidar l'interés de grupo, de fracció, de cassinet, de bandería, per atendre sols a la necessitat suprema que a tots per un igual ens aspecta!... Y nosaltres que 'ns forjavam la ilusió de que pera sortir ayrosament del pas, bastava sols la generosa expansió del cor, ofegant la cautela del cervell, dels que tal vegada pensan massa ab la conveniencia propia, per olvidarse completament de la causa de tots!...

Apenas vuit días ens separan del dia de la batalla y encare no tenim bandera, y encare no s'ha celebrat una sola reunió de caràcter públich, al objecte de moure a l'opinió y d'escalfar el forn.

S'ha perdut el temps en petitesas, en fruslerías, en rezels tontos, en rivalitats mesquinas, en buscar inútilment un acort que havia de imposarse per sí mateix y sense necessitat de arbitrarlo, desde 'l primer día. Y en tant els nostres enemichs, els monárquichs de tots colors, a pesar de que s'odian cordialment, a la sola expectativa de que pogués formarse l'onada republicana, diu que s'han entés, y que ja tenen el negoci en marxa.

Silvelíns y pantorrillistas de moment han deixat de banda las sevas rivalitats y están dispuestos a aceptar una sola candidatura: fins els sagastíns y 'ls gamacistas se prestan, segons sembla, a admetre en ella 'l lloch que com a comparsas se 'ls hi senyalará, renunciant bonament a tot propòsit d'esbalotar el galliner. Per tots hi ha puesto a la taula. Tots participarán, en mes ó menos grau, del fruyt dels mateixos tarugos. L'hereu Pantorrilles ha ressucitat y torna a ser 'l home del auca.

Sols el partit republicá, alsantse briós com un sol home, y fent us del seu dret ab aquella impetuositat que dona a las masses l'exemple de la abnegació y del desinterés en los que tenen al séu càrrech la direcció dels partits populars, podía tirar per terra las combinacions impuras dels explotadors monárquichs, que acabarán per desnaturalisar a la republicana Barcelona, convertintla de ciutat lliure é independent, que deuria ser, y guía y mirall dels esperits avansats d'Espanya, en un focu infecció de immoralitat, de reacció y de hipocresía.

Es vergonyós que aixó succeheixi; ho es sobre tot pels republicans empedernits en sas funestas é injustificadas divisions, en sas estúpidas diferencias, en sos mesquins rezels de grupo y de grupet, en aquella apatia desconcertada que impedeix que la massa s'imposi als que donan tals probas de impotencia quan olvidan que tenen l'encàrrech de dirigi-la.

Desde aquest modest semanari hem fet nosaltres lo qu'hem pogut, senyalant el qu'era en nostre concepte el millor camí. El consol de haver complert com deviam, no bastará may a compensarnos de la pena que ns dona 'l considerar que no tots els ulls hajan sabut veure una cosa tan clara, ni tots els cors hajan sigut capassos de sentir un impuls tan generós com el qu'hem alentat nosaltres en bé de la causa republicana.

P. K.

LA HUMANITAT D'AVUY

Naixém per casualitat y vivim sens saber viure; morim no sabent de qué, potser de la malaltia ó del poch talent de un home ó de un gram de medicina. Estimém, y 'l que ab cor noble per un ideal sospira, troba al fi de la jornada per tot' arreu despotisme. Y quan cansats de lluytar ab polítichs que fustigan, ab comerciants qu'ens explotan, ab butxíns que 'ns assessinan, ab usurers sens conciencia y ab 'l odiós clericalisme mirém lo mon ab espant, tots veyém que avuy la vida per la humanitat honrada es ja una cosa impossible.

FRANCESC COMAS.

LA TACA D'OLI

Lo jesuitisme s'escampa per Espanya com a taca d'oli y d'oli pudent. Qui 'ls hi havia de dir als nostres avís qu'en los primers anys de aquest sigle, després de haver lo que se 'n diu format lo seu esperit ab la lectura dels enciclopedichs francesos, afrontant las iras de la faramalla clerical, foren coratjosos per escriure aquella Constitució del any dotze en que se sentan los fonaments de un sistema de govern destinat a acabar ab lo dret diví dels reys y l'intolerancia religiosa!

Qui 'ls havia de dir a aquells polítichs verament mascles, que al terminar aquest sigle que tant be ells comensaren, aquesta pobra Espanya no sols se havia de sentir, feble y acobardida per defensar l'integritat del territori nacional, sino que mansa y resignada havia d'acollar novament al jou del clericalisme!

Donchs tal veyem ara y ho veyem, parlant clar ab mes calma que vergonya. Va ser necessari que 'l general cristiano primer, y Silvela després, diguessen ras y curt en los seus manifestos y discursos—programas, que anavan drets a acabar ab lo sufragi universal y ab lo Jurat, y lo qu'és mes grave, que 's proposavan formar un Govern atent a la paraula del Vaticá, pera que 'ls lliberals y republicans comensessin a pensar si s'havien de moure en so de protesta.

Ara 's comensa a veure clar ahont aném: ara es quan comensa a parlarse de influencias clericals dominants en certs llochs y 's veu la trama que prepara 'l jesuitisme. Aquesta consisteix senzillament no en procurar lo triunfo de la monarquia absoluta representada en Cários VII, sino en explotar l'actual, apoderantse dels dos partits que la sostenen.

Ab l'adquisició del general Polavieja y els ab pocas excepcions, babaus é hipócritas que 'l segueixen, han ficat foch en lo camp del partit conservador, y Silvela que cada dia mostra més ser un polítich de curts gambals y un ambició vulgar, ha caygut fàcilment al parany que des la mort de Cánovas 'l hi tenia preparat lo jesuitisme.

La doctrina de Loyola informarà, donchs, de aquí en avant las resolucions del partit conservador, y no será ministre, ni governador, ni arcalde de poble gran ni xich qui, en mes ó en menos, no s'atengui a las máximas de la secta. Pero no 's concreta aquí lo plan dels jesuitas. Manco sería sino s'referís mes que al partit conservador: se tracta—y 's treballa y no sense esperansas d'èxit—de que 'l jesuitisme 's fiqui també en lo partit lliberal, mudant una mica la forma de influencia, pero qu' en lo fonamental, sigui idéntica a la de aquell. Ab tal propòsit, se te guanyat a Gamazo que ha de heretar a Sagasta quant aquest mori ó 's vegi impossibilitat de reconquistar lo poder.

Seguirá lo torn dels dos partits de la monarquia establert per Cánovas y Sagasta, que tan bé ha anat per aquesta durant los vinticinch anys darrers; pero 'ls cambis de situació, serán llavors mes que may, solzament cambis de personas. Los que representarán lo paper de lliberals, aixís com fins ara han vingut compromesos a no tocar en lo mes mínim lo *sancta sanctorum* dels interessos monárquichs, vindrán compromesos a no tocar los interessos clericals. En una ó en altra forma, al objecte d'evitar l'escándol, los Guberns del partit lliberal se mantindrán atents als consells y a las conveniencias del jesuitisme.

Governi Silvela, ó governi Gamazo, ó Montero Ríos, ó 'l mateix Moret, qu'es possible entri també en la conxorxa, la situació política d'Espanya, de aquí en avant, podrá representarse per medi de un gran apaga-llums amenant caure damunt de una munió de nobles tronats y neutres panxuts, empleats actius y passius, generals y frares ballant al voltant de l'olla del pressupost.

Aixó y molt mes se mereixen los nets de aquells que al comensament de aquest sigle tingueren alé per iniciar la gran

creuhada contra 'l clericalisme, creuhada que continuaren las generacions dels anys 37 y 68, y que abandona l'actual, dedicada a cantar peteneras, coleccionar estampetas de capsas de mistos y fer equilibris ab la bicicleta.

X.

SINCERITAT REGENERADORA

CIRCULAR DEL MINISTRE ALS GOVERNADORS

Próxim lo dia solemne en que 'l cos electoral haurá d'acudí a las urnas, crech perfectament del cas recordá a vosté 'ls principis que aquest govern té estampats en sa gloriosa bandera.

(Dich «gloriosa» per donar més importancia a la cosa, pues massa estaré enterat de que la nostra bandera es un conjunt de retalls polaviejo-silvelistas embastats en quatre salts.)

Sobre tot, li recomano que sigui ben imparcial y que eviti l'inclinarse al un ni al altre costat. *(Vol di axó que s'ols s'inclini cap al mitj, qu'es hont hi haurá los candidats que li apuntó en la nota que va apart.)*

Si las oposicions venen a queixárseli, tindrà l'obligació d'escoltárselas... *(si bé, com es natural, las reclamacions que fassin vosté se las passará per... allá hont millor li sembli.)*

Las llistas electorals, han de ser netas, complertas y extesas ab claretat. *(Sense que en ellas hi faltin los difunts acostumats, que son los únichs que votan en pro dels ministerials.)*

Als presidents de las mesas dónguils ordres terminants de que no permetin rodas d'electors falsificats. *(Exceptuant las rodas nostras, que podrán aná a votar tantas vegadas com vulguin.)*

Tampoch autorisarà que interventors sense escrúpuls tirin els vots a grapats dintre de l'urna. *(Reservi aquest dret tradicional als interventors adictes, qu'ells ja saben com se fa.)*

Convé que la policia guardi ab cuydado 'ls locals hont l'elecció 's verifiqui, especialment procurant conservar l'ordre a tot trance. *(Conservar l'ordre, ja ho sab, vol dir portá al quartelillo al pacífich ciutadà que protesti d'un «chanchullo.»)*

L'acció de l'autoritat ha de ser molt limitada: lo sufragi universal es la base del sistema, y tots hem de procurar que 's practiqui sense trabas y ab tota sinceritat. *(La tupinada practiquila solzament en l'últim cas, quan compregui que sense ella pert el nostre candidat.)*

Hem dit que la lluyta próxima será una lluyta exemplar, y volém acreditarho. Res de pressió! Llibertat a tothom. Voti a qui voti, vull que fassi respectar lo sant dret del elector, y que 'l crit qu'estém donant d'honradés y «manos limpias» ressoni per l'ample espay, quedant com etern exemple d'hermosa moralitat.

(POST-DATA.—Si a última hora veyá que 'l joch pinta mal, per fer sortir de las urnas als nostres encasillats pot reventar la provincia y a tot el género humá.)

C. GUMÁ.

LA FEYNA DEL GOVERN

A ho veuen: fa un mes que 'ls senyors regeneradors son al candelero y volen fer lo favor de dirme com está aixó de la reconstituició d'Espanya?

Avants de pujar al poder, donava gust sentirlos

—El país necessita reformas, pero reformas radicales, que 'l cambihin de cap a peus.

Necessita arreglar l'hisenda.

LO SABI FABIÉ

(President del Concell de Instrucció pública.)

De professió apotecari,
de ideas, reaccionari...
¡Ay pobreta instrucció pública
si no vé aviat la República!

Necessita suprimir la mitat dels empleos.
Necessita introduhir grans economies.
Necessita modificar l'organissació judicial.
Necessita....
Vaja, que no hi havia un país més necessitat que 'l nostre.
Han empunyat ellis las riendas del Estat, y á la quenta ja no necessita res
Totas aquellas pressas, totas aquellas impacencias de mitjos de febrer han desaparecut.
¿Se 'n recordan de llavoras? No hi havia dia que en Silvela no 'ns omplis de terror ab los seus vaticinis.
—La regeneració nacional—deya l' home de la daga—s' ha de realisar depressa, immediatament: cada dia que 's pert es un pas que doném envers la nostra ruina. Si 'l país vol salvar-se, no ha de comensar á ferho demá: ¡avuy mateix, ara, desseguida!
—Pero no veu—li contestavan—que per legislar se necessita l' concurs de las Corts....
—¡Qué Corts ni romanos! A grans mals, grans remeys. En cassos de necessitat imperiosa, en moments suprems de vida ó mort, se talla per lo sá sense miraments ni escrúpuls.
—Bé, aixó es bó per dir!.... Si vosté fos l' amo de la situació....
—Si jo fos l' amo, en cinch minuts veuria aixó completament transformat. ¡Corts!.... Legislaria per decrets.... Ordeno y mando, y al que no li agradi que ho deixi.
—De tots modos, las reformas bé hauria d' estudiarlas....
—Cá! Ja ho tinch tot estudiat y previst: si avuy me eridan al poder, demá omplo ja la Gaceta de decrets reformadors.—
Don Francisco va pujar el dia 4 de Mars; estén á 8 d' Abril y.... ¡ni un alma!
El frenesí regeneraeor de llavoras s' ha convertit en la calma més estoyca del món.
—Ja farém, ja dirém, ja veurém!.... No convé precipitarse. Salvar á un país no es bufar y fer ampollas.
Volian arreglar l' hisenda, y l' hisenda continúa tan desarreglada com sempre.
Volian fer economies, y per ara no s' ha economisat res.
Volian suprimir la mitat dels empleos, y per declarar cessant á un porter de Governació 's reuneix set vegadas el Concill de ministres y encare no acaban de determinarse.
Tots los assumptos que avants de venir en Silvela estavan pendents, pendents continúan
Ni s' han satisfet los havers dels repatriats.
Ni s' ha conseguit la llibertat dels presoners de Filipinas.
Ni s' ha dit als tenedors de Cubas si n' han de fer paperinas ó qué.
Ni s' ha aclarit la situació dels dotze mil jefes y oficials de exercit qu' están sense plassa.
Vaguetats, incertituts, sombras, duptes.... Lo mateix exactament que quan governava en Sagasta.
La Gaceta, aquella Gaceta que segons don Francisco havia de sortir cada dia plena de decrets salvadors, sembla que no té altra missió que la de publicar llistas d' ascensos.
«A don Fulano, se 'l fa general.»

«A don Sutano se li concedeix la creu de Mérit guerrero.»
«A don Mengano se 'l nombra capitá de navio.... del primer navio que 's construheixi.»
Y res més, ¡res més!
Ni una reforma, ni un raig de esperansa, ni una iniciativa que aixampli l' esperit.
Els babaus que de bona fé esperavan alguna cosa de la nova situació, poden aná á interrogar als ministres.
—¿Qué han fet durant aquest mes?
Els ministres els podrán respondre:
—Cobrar. ¿Els sembla poch?

FANTÁSTICH.

RA diuhen que 'ns pulirém els tres barcos Rápido, Meteoro y Patriota, que quan la guerra va comprar en Moret. En apoyo de la necessitat de desterse'n s' aduheix el motiu de que no serveixen per res enterament. De manera que no sent útils en temps de pau, menos útils haurían de ser encare en temps de guerra.

Llavors ¿per qué varen comprarse?
Quan s' hajan revengut y 's posi en clar la diferencia enorme entre lo que varen costar y lo que se'n treu, ho veurém clar perque varen comprarse.
Lo mes trist es que ningú 's cuidarà d' exigir responsabilitats als que ab els seus despilfarros ó algo pitjor, las han contretas. En aquest cas els morets podrián tornarse morats, y aquests cambis de color no li convenen á la situació monárquica.

A la presó de Barcelona, secció de donas, hi ha una francesa detinguda preventivament, la qual professa la religió protestant. A pesar de lo qual se li imposa la obligació de pendre part en actes del culto católich, baix l' amenssa de sufrir no sé quins cástichs disciplinaris.

Las monjas que de tal manera faltan al respecte degut á la llibertat de conciencia, ja hi están bé á la presó; pero no hi haurían de permaneixen en calitat de guardianas, sino en calitat de presas.

No es cert que 'l govern tracti de fer incompatible l' càrrech de diputat á Corts ab qualsevol altre de carácter polítich y molt menos ab lo de conceller de las Companyas ferro-viarias y mineras.

Deu haver comprés que fora una crueltat privar de gangas tan suculentas als qu' en lo Parlament hi van sempre ab un pam de boca oberta.

¿Quí, si no siguessen aquestas y altras compensacions, se prestaria á desempeñar lo poch ayrós paper de comparsa parlamentari de las oligarquías imperants?

Motius que alega 'l govern pera justificar la reforma del Concill d' Estat:

«Es evidente el exceso con que se envían á informe del alto Cuerpo asuntos que no deben sugetarse á ese trámite, y que se someten á él por el mero deseo de dilatar soluciones. y de eludir responsabilidades.»

¡Preciosa confesión!....

L' actual ministeri reconeix al fi, que durant aquests 25 anys de governs monárquichs, el Concill d' Estat, que costa un polvo, no ha servit per altra cosa que per dilatar solucions y refugir responsabilitats.

Gran cosa es confessarse; pero la confesión no es válida si no va seguida de una bona penitencia.

Lo bisbe Joseph de Vich fa mérits per encasquetarse la mitra barcelonina, escribint articles á la *Veü de Catalunya*. El día del dijous sant va publicar-ne un titulat *Lllum del mon*, en lo qual s' hi assenta la següent afirmació:

«...y per aixó fora del catolicisme, no hi ha verdadera y completa civilissació.»

¡Vaya un raig de llum mes potent, que no arriba tant sols ni á Alemania, ni á Inglaterra, ni á altres païssos, que ab tot y no ser católichs marxan á la devantera de la moderna civilissació. Precisament per haver-se emancipat á temps de la influencia retrógrada y absorbent de la Iglesia católica, son lo que son, y marxan com marxan. Lo mateix li passaria á Espanya si logrés dependres del pés del tradicionalisme teocrátich que l' aclapara, privantla de pendre 'l vol per las puras regións de la llibertat y de la ciencia.

Tením lo gust de participar als nostres lectors que nostre estimat colaborador, lo valent escriptor J. Serra y Constantso (*Jeph de Jespus*) está convalescent y fora de perill, de una gravissima febre tifoidea que va tenirlo á las portas de la mort.

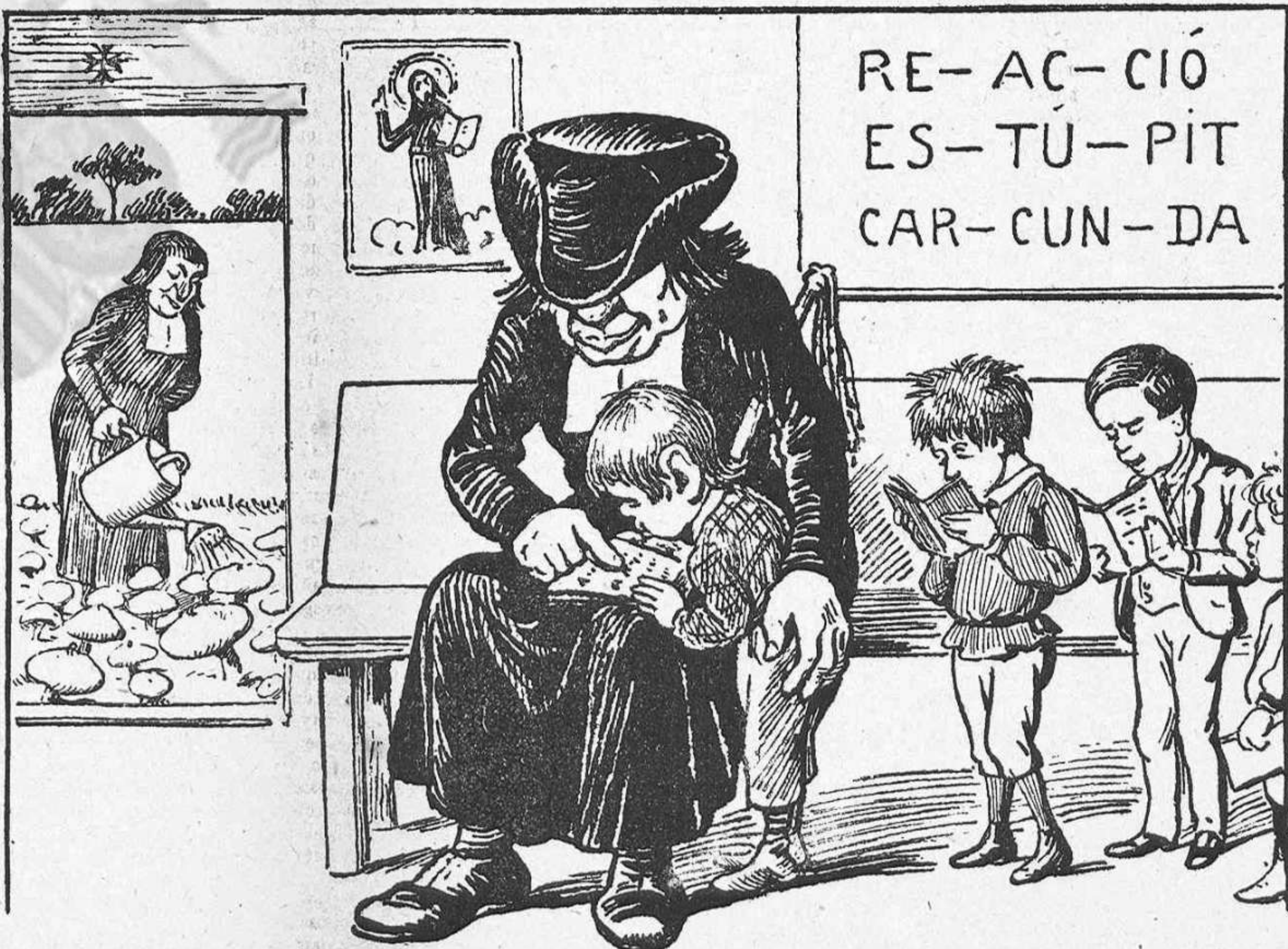
Que per molts anys pugua 'l brau defensor de las ideas democráticas, manejar en honor d' ellas la seva ben trempada ploma.

Pel dijous Sant á Palacio. (Copiat de un periódich de la Cort.)

«El prelado dijo á la Reina:
—«Señora: ¿perdona V. M. á estos reos condenados á muerte?»

Y la Reina, con voz algo velada por la emoción contestó:

ESCOLA-FABRICA DE CARLINS

Apenas surten del ou
ja 'ls omplan el cap de cébas,

y per ferlos ser retrógrados,
els impulsan per darrera.

—«Yo les perdono, para que Dios me perdone.»
Y ara pregunto jo:
Si es tant grat a Deu el perdó dels reos condemnats
a la pena capital ¿per qué no abolia de una vegada la
bárbara pena de mort?

De distints pobles del districte de La Bisbal ens es-
criuen donantnos compte del gran entusiasme ab
que ha sigut rebuda la presentació de la candidatura
republicana de D. Joseph Lletjet y Sardá, antich co-
rreligionari y valent escriptor, cridat a fer en lo Con-
grés ruidosas campanyas.

Ja era hora de que aquell districte, tan perturbat
pel caciquisme, recobrés la gloria y l'honor de tornar
a ser un dels primers entre 'ls republicans d'Espanya.
La candidatura del nostre amic es una excelent ban-
dera de regeneració republicana, y traïdor será a la
bona causa, qui dihentse republicá, per mesquinas con-
sideracions de índole local, deixi de apoyarla ab tota
l'ánima.

CARTAS DE FORA.—La Escala.—En aquest poble es molt
conegut el Sr. Permanyer per venirhi a passá 'ls istius: aixís
es que 'ns hem alegrat molt de saber el fet escandalós del ca-
rrer de la Corribia: cregui que ho tindrem present.—Segons de
públic se diu els músichs de la Escala s'han abtingut de fer
ball per la quaresma, obehint las ordres del ensotanat de Vi-
lademat, poble vehí, que 'ls amenassá ab fer tot lo possible
per treurels la contracta dels pobles del voltant. Uns músichs
tan bon minyons s'han fet dignes de que quan vinga algún
bisbe 'ls confirmi de las dos galas y 'ls regali una estampeta
ab el retrato del rey del as d'oros que 'ls podrà servir de cé-
dula personal, sempre que tingan necessitat de fer alguna con-
tracta, baix la protecció dels ensotanats. Y 'ls dich aixó, per-
que si no tocan, a lo menos que bufin.

Sitjes.—Una nena de uns catorze anys contava aquests
días a tothom que volgués sentir-la, las preguntas escandalo-
sas que un bóch místich va ferli, al acudir aquella al kiosko
dels pecats. Ab lo que conta la pobra nena n'hi ha mes que
bastant perque 'ls pares de familia, avants de permetre que
las sevas fillas vajan a exposarse a perdre l'ignocencia, s'hi
pensin mes de una vegada.

Bagá.—Tres marmaneras beatas y l'ensotanat nou
han despedit a un treballador qu' estava ocupat en las obras
de la iglesia, sols pel delict de llegir LA CAMPANA DE GRACIA.
Fins a tal punt arriba l'enecho de aquests vampiros de la con-
ciencia individual dels ciutadans!

Vilonova d'Escornalbau.—Necessitaria molt espay si
havia de relatar los divertits sermons que predica un missio-
nista jesuít, contant quents de ressucitats que després de
dir que hi ha infern y purgatori, se'n tornan a la caixa y al-
tras bestiesas y falornias pel mateix estil. ¡Si s'haurá cregut
que aquest poble pertany a la Xina! També s'ocupa de las
relacions carnals dels homes ab las donas, en uns termes tan
crusos y desembossats que hasta las llosas de la iglesia, si tin-
guessin orelles per enterarse'n, se tornarian rojas. ¡Vaya una
manera de atropellar al bon sentit y a la deencia!

Banyolas.—Sembla que l'home negre ha pres la reso-
lució de no efectuar bateigs en los días festius, posant als pa-
res de familia treballadors, que vulgan fer cristians als seus
fills, en la necessitat de perdre'l jornal, si han de batejar en
dia de feyna. Crech que ben considerat, lo millor que podrán
fer será acudir al registre civil, ab lo qual estaiuirán a las
pobras criaturas de rebre la mística mullena ab perill de cos-
tiparse.

Port de Cambrils.—Tenim al nostre ensotanat mes cre-
mat que un cabo de realistas per no haver pogut fer la profes-
sion del dijous sant, ab motiu de havérseli disgregat la congre-
gació que hi prenía part. No sé si será broma, pero 's diu, que
fins tracta de vendre el Sant Cristo que pertany a la dita congre-
gació, en vista de que ja no li serveix pera passejarlo per
aquests carrers. Veurem si te pit per realisarho.

Igualada.—Lo 24 del passat se celebrá en lo Circul de
Unió republicana una vetllada en honor de la propagandista
del lliure-pensament D.ª Belén Sárraga de Ferrero. L'acte 's
vejé extraordinariament concorregut, y la directora de *La
Conciencia libre*, pronunciá un valent discurs que 's vejé acu-
llit ab grans aplausos.

Lleyda.—L'obrer A. Esteve García, empteat en la
fábrica de serrar del Sr. Areny ha sigut víctima de un atropel-
lo de part del inspector de policia F. Mangas y 'ls seus saté-
lits. Ja era prou odiós, que ab motiu de haver ocorregut certs
robos el diumenje de Carnaval, sigué requerit pera acreditar
la seva personalitat y antecedents, cosa que feu a tota satis-
facció. Pero se'l cridá novament, y al queixarse de la mole-
stia que li causavan, sigué maltractat d'obra, ab tanta furia,
que fins li sanguejava l'orella. Precisa que la primera autori-
tat de la provincia de Lleyda posi un correctiu enérgich als
seus agents, que no per vestir l'uniforme están autorisats per
atropellar a ningú, y molt menos als obrers honrats y de bons
antecedents. D'altra manera tothom podria figurarse que 'l
govern civil de Lleyda, es un *bajalat* del imperi de Marruecos.

RESSABIS CUBANS

I

La febre 'm devorava en un mal catre
del petit hospital,
quan varem dirme que venia 'l metje
seguit dels practicants.
Al arribá aprop méu van aturarse,
y 'l metje 'm preguntá:
—«¿Es usted quinto?»—«No, soy voluntario»
Vaig dir balbucejant.
—«Te está bien empleado, ¡por granuja!»
Y ab tó descompassat,
af'gi dirigintse als sanitaris:
—«A dieta, le pondrán.

Lo más pronto posible un vomitivo;
no hay que tener piedad
de este hato de bandidos, que han venido
con el fin de medrar.»
Y mirantme ab despreci va allunyar-se
seguit dels practicants.

Desde que vaig sentir semblants oprobis,
mil camins hi pensat,
que ans d'agafá 'l fusell un altra volta
primer m'esberlo 'l cap.

II

Feys vuyt horas ó nou
que haviam emprés la marxa;
no trovabam aygua en lloch
y la sed ens ofegava.
Al descendir de un turó
vam trobá un riu d'aygua clara,
hont tots ens vam abocar
per satisfacer nostras ansias.
Y va comensá un sargento
a repartir cops de vara,
fins que vam formá altre cop
per pó a una mala trompada.
Al girar la vista enrera,
vam veure ab enveja y rabia,
que 'ls caballs dels oficials
més felissos que nosaltres,
feyan alto en mitj del riu
y bevián d'aquella aygua.

III

Van aná a buscar ferratje
un' hora ans de sorti 'l sol;
l'enemich 'ls va sorprendre,
y si bé eran valents tots,
van haver de retirarse
sens poguer reculli 'ls morts.
Més tart, al lloch del succés
arribava un batalló,
y vaig veure ab extranyesa
que sent los morts vuyt ó nou,
tan sols va obrirse una fossa
hont per ordre superior
va se enterrat lo cadáver
del tinent del esquadró
y 'ls d'un sargento y un cabo.
¿Com s'entén—vaig dir confós—
que aquí solzament enterrin
a n'els que portan galons?
Y un company que va sentirme
va dirme ab tó maicicós:
—¿Qué menjarían las auras (*)
si 'ls enterressin a tots?

IV

Al peu de una guayabera
van matxetejá un soldat,
y la fruyta d'aquell arbre
amarganta's va tornar.
No extranyeu donchs, que a mos llabis
acudeixin mots amarchs,
puig igual que las guayabas
jo també m'hi transformat,
desde que a las mevas plantas
hi vist matá als meus companys.

J. USÓN

ELS FANATICHS DE OLOT

Qualsevol diria que ja hem arribat als temps de la reacció
més desenfrenada, en vista de que certas autoritats de menor
quantia se creuen tenir un rey al cos, y un rey absolut per
anyadidura.

No fa molts días un periódich carca-tólich de Olot titulat *El
Deber*, las empresa desafortadament contra un honrat ciutadá
que 's guanya la vida venent llibres y periódichs, tatxantlo de
expendidor de publicacions pornográficas y reprobadas per la
iglesia.

Res hi ha que dir dels brams de un periódich ruch de mena,
desde 'l moment, que 'l públich qu'es qui compra ó deixa de
comprar las publicacions que se li ofereixen, ja es prou gran
y expert pera fer las degudas distincions. Pero las excitacions
del defensor de la salut de las ánimas... de cantí, han trobat
un gran apoyo ¿eu qui dirian? Nada menos qu'en l'arcalde de
aquella vila.

Si, senyors, l'arcalde de Olot va cridar a sa presencia al ex-
pendidor Joseph G. Puigri, fentli present que si no desistia de
vendre 'ls periódichs, entre 'ls quals s'hi conta en primer ter-
me *LA CAMPANA DE GRACIA* y *La Esquella de la Torratxa*, no
tindria mes remey qu'expulsarlo de la població. Seria curiós
saber en virtut de quinas facultats legals pot l'arcalde de Olot
amenassar d'expulsió a un ciutadá pacífich, qu'exerceix una
industria perfectament lícita, exponent papers públichs, pa-
pers que no tenen res de clandestins, y que per lo mateix están
subjectes a totas las responsabilitats legals.

Pero ja presumim que l'arcalde que s'ha permés formular
tals amenassas, se guardará molt bé de realisarlas, disposats
com estém a apoyar en tots los terrenos al honrat expendidor
de nostras publicacions; no obstant, podria molt ben succehir
que lo que no 's pot executar autoritariament, se tractés de
portarho a la práctica per altres medis encare mes reprobables,
perque serian mes villans y mes cobarts. En efecte, per
algú a qui l'arcalde de Olot ha de conèixer perfectament, s'
ha insinuat al Joseph G. Puigri, que si no desistia d'expendre
periódichs se buscarian xicots que 's cuydarian de apedregar-
lo. Per un altre conducte que de una hora lluny put a frare, se
li ha fet entendre alguna cosa pel mateix estil. De manera que
per si aquesta intimidació arriba a realisar-se, y 'l ciutadá Pui-
gri fa lo que deu, es a dir defensarse per tots els medis, ja

(*) Aucells carnívoros.

quedan advertidas per endavant las autoritats, aixís las civils
com las judiciales. Que sápigán qui es el responsable de lo que
puga ocorre.

Ens sembla que ni 'l Jutje de aquell partit, ni 'l Gobernador
de la Provincia de Girona consentirán may que la vila de Olot,
per obra y gracia de una patuleya de fanátichs, se converteixi
en una sucursal del Riff, y qu'en tot cas pendrán las degudas
providencias per evitar un atropello salvatge contra un ciutadá
pacífich.

De la mateixa manera reclamém l'apoyo eficaç y decidit
dels elements lliberals de aquella simpática població, qu'en
tantas ocasions han sapigut posar a rotllo als desenfrenats car-
cundas. Encare qu'estigan en minoria, ab ells está la forsa,
perque ab ells está també la rahó, la lley y la justicia.

J.

EL CAPITAN VERDADES

Per últim s'ha trobat un home de valor suficient per alzar
una punta del vel que cubreix las infamias comesas a Filipi-
nas coincidents ab l'entrega de Manila als nort-americanos.

En *El Nacional*, periódich de Madrit, han anat apareixent
una serie de articles suscrits ab lo pseudónim de *El Capitán
Verdades*, que sentim vivament no poder reproduhir, per sa
molta extensió. No obstant, tota la premsa diaria n'ha donat
compte, quan no d'altra manera, per medi d'extractes tele-
gráfichs, y s'ha de confessar que han tingut per tota Espanya
una resonancia inmensa.

El Capitán Verdades va prescindir bravament del seu pseu-
dónim, tant bon punt va presentárseli algú a demanarli rahó
de las moltas veritats que anava cantant, y vácitá per sos noms
propis als culpables de las perfidias y traicions que precediren
y acompanyaren l'entrega de Manila als yankees. *El Capitán
Verdades* es lo pundonorós oficial del exércit D. Joan Urquía.

May será prou encomiat el valor civich de que ha donat
exemple, al denunciar tantas infamias, sense reparar en la po-
sició elevada que dintre de la milicia ocupan las personas que
han sigut objecte de sas mes tremendas inculpacions. Entre
ellas s'hi conta 'l general Tejeiro, gobernador militar de la
plassa de Manila, en los días de la rendició.

Lo Sr. Urquía apoya la certitud de sas gravissimas acusa-
cions no sols en fets de propia observació, sino també en pro-
bas que semblan irrefutables. Una vegada romput el glas, mol-
tas personas que s'trobavan a Manila en aquellas tristes y
bozornosas circunstancias, se mostran disposadas a fer novas
revelacions de la major importancia. Indigne será de anome-
narse espanyol, qui coneixent alguna culpa, se la calli.

Tal ha sigut l'efecte produhit per la campanya del *Capitán
Verdades*, que de moment, y a fi d'entendre en lo cas concret
del general Tejeiro, s'ha reunit un tribunal de honor compost
exclusivament de generals del exércit, al objecte de depurar
las responsabilitats que aquell puga haver contret, y pendre
las resolucions consegüents, que poden arribar fins al punt de
expulsarlo de las filas del exércit.

L'actitud presa pels generals, al constituirse en Tribunal
de honor, respon de una manera admirable als sentiments mes
intims de la opinió pública. Lo prestigi del exércit queda en
perill, quan a la conciencia popular no se li concedeixen las
garantias necessarias pera electuar la deguda distinció. Sepa-
rar lo qu'está corromput de lo qu'está sá es obra altament re-
generadora, y ningú millor que 'l mateix exércit n'ha de tocar
las bonas conseqüencias. L'energia, la claretat y la franquesa
son los disolvents de l'atmosfera mal sana que moltas vega-
das per culpa de pocas personas rodeja a determinadas insti-
tucions dignas del major respecte.

Bó es, donchs, que s'haja comensat aquest treball delicadí-
ssim de depuració: millor encare será que 's prossegueixi ab
tota la extensió deguda y sense vacilacions, sense miraments,
sense contemplacions a res, ni a ningú. Qui la haja feta que
la pagui. Son massa tremendos los desastres sufrerts per la
desventurada Espanya, per que puga olvidarse la culpa con-
trata pels qu'en ells han tingut una part directa en desdoro
del honor militar.

Pitjor cent mil vegadas que 'l naufragi de las esquadras a
Cavite y a Santiago de Cuba, sería 'l naufragi de la Justicia,
puig si aquell pot referse a mes ó menos cost, l'últim produ-
hiria un rastre de desmoralisació incurable, y en últim terme
l'aniquilament complet de la nació espanyola.

Espanya ansia no un, sino tots els exemples que sigan nec-
ssaris de cástich sever contra 'ls que 'l mereixen. Y en aquest
punt, els tribunals de honor no deuen limitarse exclusivament
als elements militars: en las esferas civils s'han comés
també grans monstruositats, y es menester depurarlas, que 'ls
elements civils també 'n tenim de honor.

En una paraula: l'arbre de la patria no creixerá ni donará
fruyt, si no se l'espurga ab ma implacable, de totas las ramas
podridas, que se li xuclan la vida y li envenenan la sava.

J. R.

¡ MISERIAS !

Y ets tú, pobre miserable
lo qui dius que s'ha de dar
a n'els que com tú treballan,
garrotadas y poch pa?
Y ets tú, gossot d'aristócratas
lo qui diu cosas semblants
perque la sort capritxosa
no t'ha negat lo treball?
¡¡A n'el pobre garrotadas!!
¡¡jal treballador poch pa!!
qui aixó diu mostra tenirne
lo cervell desgabellat.
Lo que 'l poble necessita
es estimació constant,
molt carinyo, bons exemples,
pa, treball y llibertat.

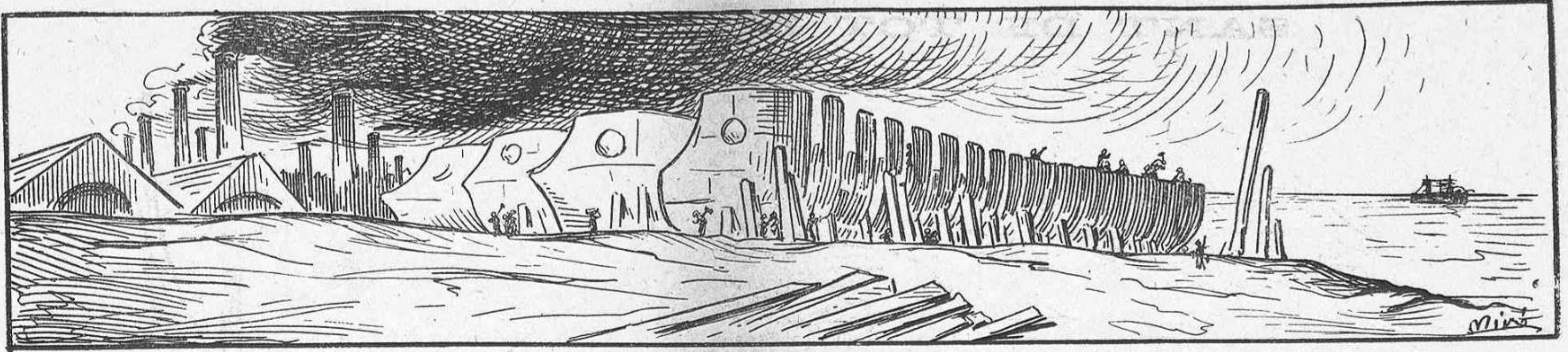
J. SANTAMARÍA VINYALS.

SANT DE TOT L' ANY (per J. LLUÍS PELLICER.)

Sta. Espanya ex-verge y mártir

VISTA GENERAL DELS NOSTRES ARSENALS MARITIMS

La esquadra del pervenir per ara no ensenya més que las costellas.

L' HOME DE SEMPRE

Frankfurter Zeitung, periòdich de Francfort relata una aventura de faldillas de la qual ha sigut protagonista 'l famós rey de las húngaras. Els llanuts d'Espanya qu' en son obsequi voldrian promoure un alsament, á riscos de sortirne escalabrats, poden enterarse de las agradables distraccions del seu amo y senyor, en lo present moment històrich.

Una companyia d'opereta treballava á Venecia: d'ella 'n formavan part dos artistes de talent y molt hermosas, las senyoretas Primavessi y Zeydier. Un dia l'empressari va rebre la visita del titulat conde de Melgar, que per lo vist, entre otras funcions politicas, exerceix la de provehidor de recreos fàcils pel seu estimat Carlets. Se tractava de organitzar un concert en lo palau de Loredán, ahont resideix el rey de l'As d'oros ab la seva cort. Res, una cosa arregladeta: ab que hi anessin las dos tipples y las suripantas del coro mes vistosas y de mes bonas formas n'hi havia prou. L'empressari va acceptar ab gust la distincio, y després de un sens fi de gestions, que relata 'l periòdich alemany y que omitem nosaltres en gracia á la brevetat, quedá fixat el dia de la soiree y acordat el programa del concert.

L'acte se celebrá, assistinthi l'home de la boyna, vestit de rey d'estar per casa: lluhia al pit una medalla que de lluny semblava d'or. (No s'pot assegurar que ho sigués, perque en Carlets lo mateix las medallas que 'ls toisóns, quan neté, 'ls porta desseguit á treure tacas.) Seya al costat d'ell la seva senyora (que sens dupte ab la ceguera de ser reyna no repara en certas cosas): hi seya també el seu hereuhet en Jaumet, que á forsa d'ensumar aquella olor de tiple d'opereta, estava mes roig que un perdigot. Altres personatjes de la Cort careunda feyan rotllo al entorn dels egregis personatjes. Entre ells se destacava el titolat Conde de Melgar.

La heroína del concert sigué la Primavessi. No tenian tots els presents prou boca per alabarla. ¡Quina xicotat! ¡Y que bé canta! ¡Y que bé s'mou!... Sobre tot per moure's no n'hi ha un'altra.

S'acabá la festa, y al poch rato, ja compareixia al hotel ahont posava la tiple, un senyor molt ben empolaynat, preguntant per ella. Era en Melgar.

—Vinch á felicitarla—li deya—de part del Rey, mon soberá.—
Y al mateix temps li entregava un estuig, ab una medalla de plata (si seria de la mare de Deu de Lourdes!) y un billet de banch de cent liras.

Y com eiga que al despedirse li dignés la Primavessi si volia acompanyarla á taula, l'enviat de n'Carlets, li respongué:
—Ab moltíssim gust

Y sentia unas grans pessigollas per tot lo seu cos, mentres s'entaulava al costat de l'hermosa y complacent artista.

Quan vels'hi aquí que al poch rato, y sense ferse anunciar se presenta en Jaumet, portant un altre estuig y un'altra medalla del mateix encuny que la de n'Melgar, y després de oferir-la á la tiple, s'asséu també al costat d'ella, disposat á apurar unas quantas copetas com á aperitiu per lo que pogués venir després.

Tot anava vent en popa: ja 'l conceller y 'l príncep se disposavan á acompanyar á la divette al seu aposento, quan un criat de la fonda, anunciá la visita del hoste de Lourizán.

—¡Ell aquil!...—digueren en Jaumet y en Melgar, mirantse fit á fit, espalmats, com si 'l sostre 'ls caygés á sobre.

Y no volent ser sorpresos com usurpadors dels drets del rey, llamanejant furtivament aquell matonet de tiple, anaren á amagarse, y á la primera ocasió s'escapuliren escorreguts y malehint la seva mala estrella.

Mentres tant en Carlets feya l'aparició á la cambra de la tiple. Ja aquesta paladejava anticipadament el regalo digne de un rey, qu'esperava de la seva visita. Pero tingué goigsense alegría. L'hoste de Lourizán se treya de la butxaca un estuig enterament igual als altres dos, ab una medalla igual també á las otras, y presentantla á la tiple, li deya:

—Pénjisela al coll, senyoreta!
—Mes ella li responia sense fer embuts:
—Molt mes m'agradaria alguna cosa pel meu porta-monedas.

En Carlets va quedar fret.
Y calculant ella que no 'n treuria res mes, y que á Lourizán deu tenir un saldo de medallas per certs cassos de compromís, vá tornarli l'estuig, y vá acompanyarlo fins á la porta, deixantlo ab un pam de nas.

Aquesta es, breument extractada, la relació que fá Frankfurter Zeitung de l'última aventura amorosa del que sigué en altres temps héroe ardit de las húngaras.

Ja ho venhen: avuy fins en aquest terreny que avants era 'l seu fort, no arplega mes que xascos.

P. DEL O.

ALELUYA...

S'ha acabat lo lladronici, al fi 'ns hem regenerat, lo qu'es ara... la vritat, si algú's queixa es sols per vici. Avuy la nostra nació disfruta d'excelent vida, avuy nostre aspecte crida ab justicia l'atenció, puig de tal modo prospera que ja no li falta més que tenir gent y dinés... per ser nació de primera.

S'han abaixat los queviures, s'han suprimit las pensions, los drets, las contribucions y fins... els pans de tres lliuras. S'ha estés igual que una plaga la mania d'obrar bé, lo clero ha estat el primé qu'ha renunciat á la paga; després del clero, 'l govern ha abolit la cessantias y tot son economias tot bon empleo es etern. Com que pels que portan hábit hem creat un nou impost tancarém lo presupost ab notable superávit. En tot se coneix, en tot: hem establert sens desori lo servey obligatori. Tot home de bé te vot, ningú vol ser concejal, senador ni diputat y tothom queda admirat de un cambi tan... radical.

Cansats de negocis bruts hem tingut la gran pensada de ficans' á la bugada y hem quedat desconeguts. ¡Fins hem fem pujá 'l papé! Hem aixafat la guitarra á molts arcaldes de... barra ó de barri, 'l mateix té. Hem pogut pagá 'ls cupons y encare 'ns sobran caudals per empresas més... reals; ara sens contemplacions tractém d'abolir lo joch per immoral y funest... sols esperém un pretext, y un cop ja romput lo foch darém tal ferma escombrada qu' en lo de cartas tan sols enviarém á... fregir cols quatre reys á la vegada.

Avuy la nostra nació pot citarse per model, marxém tant bé, tant al pel baix la present situació que fins las Corts extrangeras nos envian delegats que estudian admirats nostros costúms y maneras, y 'ns aclaman los francesos y 'ns envejan los prussians fem denteta als italians y hasta 'ls yanquis y 'ls inglesos penedits de lo passat, per obrá ab delicadesa, diu que han fet formal promesa de torna'ns tot lo robat.

Ré 'ns falta per pogué estar lo mateix que el peix al aygua... més... preparém lo paraygua per lo que puga tronar.

JOSEPH ROSSELLÓ.

LA HUELGA

O senyor Llop, gerent de la coneguda rahó social «Llop, Dogal y Companyia», está preocupadíssim.

Ahir va presentárseli una comissió de treballadors de la fàbrica, y anátsen resoltament al gra va exigirli un ral mes de jornal.

—Som cinquanta qu'estém avinguts, y si no s'accedeix á la nostra petició...

—¿Qué faréu?

—Ens declararém en huelga.—

Al senyor Llop els cabells se li erissaren. ¡En huelga!... Una huelga precisament en una época en que no s'entén de pedidos y 'l negoci va mes brillant que may...

Per altra part, no pot pas anar á aceptar la exigencia dels seus obrers. ¡Un ral diari d'aument!... ¡Si que la fariam bona! Cert es que la fabricació marxa bé y la ganancia no es fluixa, pero ¡caramba! un ral diari, tants treballadors, al cap de la senmana son una pila de rals, y al cap del mes... ¡espanta 'l considerarlo!

No, per lo que toca á avenirse á las pretensions dels obrers, no hi ha que pensarhi. Pero, en cambi, ells ho han dit, y son gent que no recula: s'declararán en huelga.

¡Cóm l'atormenta aquesta idea al senyor Llop!... Tanta feyna, tants pedidos, tants compromisos á fetxa fixa!...

Si la cosa hagués succehit en temporada de calma, se'n hauria ben rigut.

—¿Un ral mes?—hauria dit als treballadors:—ara li fan el mànech. Demá tanco la fàbrica y 'm dono de baixa en la contribució.

¡Huelga, una huelga en semblants circumstancias!... ¿Cóm se'n surt d'aquest embolich?

Lo senyor Llop ha promés als seus obrers que 'l vespre 'ls contestaria, pero ¿qué 'ls contestará que no sigui un perjudici per ell ó no provoqui la retirada dels treballadors?

Lo cop que dona la vidriera del despaig al tancar-se fa girar la vista al apurat fabricant

Es lo senyor Dogal, qu'entra, fresch y aixirit com sempre, sense sospitar la tempestat que 'ls aménassa.

En dos paraulas, lo senyor Llop lo posa al corrent de la situació. Cinquanta treballadors coaligats, un ral d'aument diari... ó huelga.

Lo senyor Dogal reflexiona uns moments.

—¿Cinquanta diu que son els treballadors insubordinats?

—Cinquanta: els més tremendos, els més decidits de la fàbrica.

—¿Quin total d'obrers tenim actualment?

—Cent, justos y cabals.

—De manera que n'hi ha una mitat que demanan l'aument y un'altra mitat que no han obert boca... ¿Qué ho fa que aquests altres cinquanta no han dit res?

—Oh!... Perque son gent pacífica y bonatxona; aquests may se queixan ni arman saragata. Prenen lo que 'ls donan, y en paus.

—¿Vol dir que no hi ha perill de que formin causa comuna ab els patrocinadors de la huelga?

—M'atreveixo á assegurarho.

—Donchs ja ho tenim arreglat.

El senyor Llop se mira embadalit al senyor Dogal. Aquest continúa:

—Als cinquanta qu'exigeixen un ral d'aument, els el dóna.

—Pero...

—Esperis: contents aquestos, crida als altres cinquanta treballadors, y 'ls comunica que á causa de las contribucions, dels cambis, dels giros y de tot lo que se li ocorreixi, se veu obligat á rebaixarlos un ral diari.

—¡Ja entench!—fa 'l senyor Llop radiant d'alegria:—com que aquests s'avenen á tot, ab lo ral d'ells taparé la boca als altres.

—Y conservarém los cent treballadors, sense huelga y sense cap sacrifici per part nostra.

Aixis ha quedat conjurat lo conflicte que amenassava á la coneguda rahó social «Llop, Dogal y Companyia».

A. MARCH.

¿EN QUÉ PARARÁ AIXÓ?

¡No es pas res el rebombori que s'ha armat allá á Madrid!
¡Aixó sí qu'es ferne feyna!
¡Verje santa, quin bullit!
Noms de generals iustres, glorias de fama inmortal,

tot va enlayre, tot s' agita remogut pel temporal.
 Que si aquest va escorre 'l bulto, que si aquell va fe un bunyol... may s' havian tret á Espanya tants y tants drapets al sol.
 El govern, veyent que 'l poble obra l' ull y fa 'l cap viu, jura que 's fará justícia, pero... lo que la gent dir: «¿Sabrá cumplirnos lo que ha promés?...» Ara com ara ningú creu res.

Lo Consell suprem no para escoltant declaracions y llegint á totas horas documents á carretóns.
 Lo que demostra impericia lo que proba desacert, tot se pesa y aquilata sense deixá res per vert.
 Si en efecte en la milicia hi ha algún membre corromput, ¿no es natural que 'l culpable rebi 'l cástich merescut?
 Lo mal es que hi ha un adagi molt exacte y molt antich: «llops ab llops may se mossegan...» jaquí está tot l' embolich!
 Diu que ja 'n tenen algún de pres... Tant se me 'n dona: jo no crech res.

Cada noticia que arriba tira nova llenya al foch: cada revelació dona més viu interés al joeh.
 Y tribunals d' honor venen, y tribunals d' honor van, y tribunals que 's preparan y tribunals que 's desfán.
 —Lo país clama justícia y 'l país clama ab rahó;— diuhen los que d' aquest lío s' han quedat la direcció.
 Potser sí que va de veras la sumanta, potsers sí; pero... per no equivocarme, á mí no 'm treuréu d' aquí:
 Ni que 'n encausin á dos ó tres, fins que jo ho toqui no creuré res.

Qu' en l' historia de la guerra hi ha unas tacas que fan pó, ja no es possible duptarho, no diu tota la nació.
 Que si aquí hi ha hagut delictes ha d' haverhi un delinqüent, ó deu ó vint ó quaranta, es conseqüencia evident.
 Però pel demés, descuydin: en quan al cástich... ¡ja val! ¡Hi ha massa gent compromesa! ¡Hi ha massa draps per rentá!
 S' ha parlat molt d' energia, s' ha fet el bú ab el rigor s' ha dit que potsé 's fuselli... ¡oh inagotable candor!...
 Hasta que 'n vejín algún d' extés, no siguin tontos, ¡no creguin res!

C. GUMÁ.

L' OBRA DEL DÍA
LO LLIBRE DE LAS CENT VERITATS

PER C. GUMÁ

Un elegant tomet il·lustrat, DOS rals per tot arreu.

UNA EXECUCIÓ ALS ESTATS UNITS

Els yankees han portat els refinaments de la civilització material, fins al extrém de aplicar l' electricitat á l' execució de la pena de mort. Desde l' any 90 que vé ensejantse aquest sistema: fou inaugurat per l' electricista H. P. Brown en l' Estat de Nova York, y ha anat experimentant desde llavors importants modificacions: avuy se li atribueix una perfecció insuperable.

Marta Place ha sigut la primera dona executada per medi de l' electricitat. Culpable de haver, per gelosia, cremat ab vidriol á la seva nora, ofegantia després sota

MARTA PLACE, la reo de Nova-York

uns coixins, y de haver inferit ab una destrall feridas graves al seu propi marit, sigué condemnada á l' última pena. L' execució tingué lloch un de aquests últims días en un aposento de la presó de Sing Sing.

Mentres s' aplicava á la cama nua de la reo l' electrodo y se la vestia ab una especie de arnés de cuyro, de goma y de filferros en comunicació ab la máquina generadora de l' electricitat, situada en lo subterrani de la presó, ella 's mostrava tranquila y apacible, puig la nit avants havia dormit molt bé, y aquell mateix dematí havia esmorzat ab molta gana. Apoyá la ma esquerra sobre 'l bras de la cadira y sostingué ab la dreta un llibre de oracions. L' operació sigué fulminant. En lo moment de donar la senyal de apretar un botó, la reo murmurá: —«Que Deu m' a...» y no tingué temps de terminar la frase. Una descarga eléctrica de 1,700 volts havia acabat ab ella repentinament.

Los sabís de aquell país proclaman la superioritat de aquesta forma d' execució sobre las demés fins ara conegudas, y contan véurela adoptada per l' univers enter. Un cronista sosté que pel mer fet de haver sigut executada ab tanta perfecció, Marta Place s' ha convertit en una agent de progrés y en una criminal benefactora. Los sabís moderns—diu—han realisat el mito dels llamps de Júpiter, per destruhir al home instantáneament.

Execució de Marta Place per medi de la electricitat.

La veritat es que l' electrocució es filla de la tendencia á suprimir l' espectacle asquerós de la guillotina, del garrot y de la forca. Res de derramar sauch, ni de oferir á la multitud per recreo la ganyota espantosa del ajusticiat pels antichs sistemes. L' execució per l' electricitat s' opera silenciosament, dintre de un aposento de la presó: sens un rumor, ni un crit, ni 'l's ignobles alicients de un espectacle públich. Fins pot conseguirse la supressió del butó, fent accionar sobre 'l conmutador á qualsevol sense saberho.

Peró totas aquestas prevencions per obtení reserva, silenci y l' estalvi de dolors en lo reo y de repugnancia en las multitudes; tot aquest refinament per enviar á un desventurat al altre barri sense que se 'n adongui casi ni 'l mateix executat, ni molt menos la societat que l' expulsa del seu seno ¿no argüeix, per ventura, la idea de que la pena de mort va de vensuda?

Avants era un espectacle aparatós, que s' ofería á la multitud en calitat d' exemple: avuy se li nega l' exemplaritat, negantseli en certa manera la rahó de ser.

¿Qu' es mes, sino, que una especie de venjansa sorda, tal com se practica?

¿Y ha de costarli tant á la societat humana persuadirse de que la venjansa es una passió immoral, indigna de una civilització que blasona de culta y de il·lustrada?

J.

En tan riure de veras els fusionistas barcelonins que baix la direcció de 'n Maluquer y Viladot s' acaban de declarar regionalistas. Al efecte, cita en Maluquer un discurs vell de 'n Sagasta, en lo qual sembla que va dir: «qu' era excelent l' administració regional: que tots els pobles deuen administrarse segons la seva historia y las sevas tradicions, y qu' era un absurdó aplicar los mateixos principis legals á Galicia y Andalucía, sent diferent y antitética la seva existencia.»

De manera, que si en Sagasta sosté lo que va dir,

fins D. Práxedes deurá ser considerat com á regionalista.

¡El regionalisme ab tupé! Es l' últim que 'ns faltava veure en aquest país de Carnestoltas!

Fa pochos días van efectuar-se ab molta fortuna experiments de transmissió de despatxos telegráficis entre las costas de Inglaterra y Fransa, sense usar fils de cap mena.

Donya Civilisació podrá dir molt satisfeta: —Ja ho veyeu: ni per la telegrafia eléctrica es necessari 'l fil.

Llegeixo:

«En Alcolea de Cinca se ha amotinado el pueblo, que recorre las calles profiriendo gritos y mueras contra las autoridades.»

¿A Alcolea?... Ay ay ¿no diría algú que torném á l' any 68?

Es clar que sí que ho diría, es clar que ho diría algú; avuy fós y demá festa, que ho seria ben segú.

M' está molt bé, perfectament bé, Doctor Robert, que no permeti la mendicitat, qu' era feya molt temps la plaga dels carrers de Barcelona.

Peró, per Deu, fassi que la llei siga igual per tots, senyor Alcalde de Barcelona. Apart dels pobres necessitats qu' eixían al carrer á parar la má, hi ha aquí un verdader aixám de monjas y frares pidolaires, que s' enflan escalas amunt per totas las casas, y trucan á tots els pisos, y á tot arreu demanan, lo qual, á més de un amohino pels vehins, es per la nostra ciutat una vergonya.

Prohibéixils de captar, Doctor Robert, ó sino 's dirá que la privació imposada al pobres del carrer, s' ha dictat únicament perque 'ls que vesteixen hábit, lliures de tota competencia, 'n pugan anar més grassos.

Hi ha adulador que s' atreveix á comparar á n' en Silvela, ab en Pitt, el gran y famós ministre inglés. ¿Pitt, l' home de la daga? Espatlla y ab prou feynas.

Ratxa de negras:

Ha sigut denunciat *El Demócrata* de Logroño, per haver publicat la poesia escrita pel Doctor Rizal, la vigilia del seu fusellament.

Ha sigut denunciat el senmanari *Progreso* de Madrid per la publicació de una intencionada caricatura.

Ha sigut denunciat el senmanari festiu *El Fandango*... perque no puga dirse que al actual govern no li agrada tocarnos el fandango.

Y per últim *El Acabóse*, ha tingut la satisfacció de veure engarjolar al seu director y al seu dibuixant per la publicació de una caricatura considerada anti-religiosa.

Bé podém dir que aixó es *El acabóse*.

La conferencia pel desarme se celebrá definitivament en la ciutat de La Haya, capital d' Holanda.

No deixa de ser molt oportuna l' elecció.

Com que aixó del desarme, al cap-de-vall no será més que una falornia, han fet molt bé en reunir-se en la terra dels formatjes de bola.

Diumenje 'ls repatriats de Barcelona tractavan de celebrar una reunió pública en lo Teatro del Nou Retiro. Cumpliren al efecte 'ls requisits legals; pero no contavan ab que 'l governador destacaria un número de agents de la seva autoritat ab l' ordre de que á tots els que pretenguessin entrar en lo local, se 'ls exigís la presentació de la llicencia. Y está clar, com que aquest document no hi ha ningú que 'l porti á sobre, no va poder tenir efecte la reunió projectada.

Y ara prenguin nota de la estratagema que ha trobat l' invicte general Marina, per dificultar la práctica de un dret polítich, reconegut per la llei.

Lo de sempre: feta la llei, feta la trampa.

Rahó tenia un ciudadá, que á la porta del teatro, deya ab molta sorna:

—Ja 's coneix que governan els conservadors, per la manera que tenen de confondre la *libertat* ab la *licencia*.

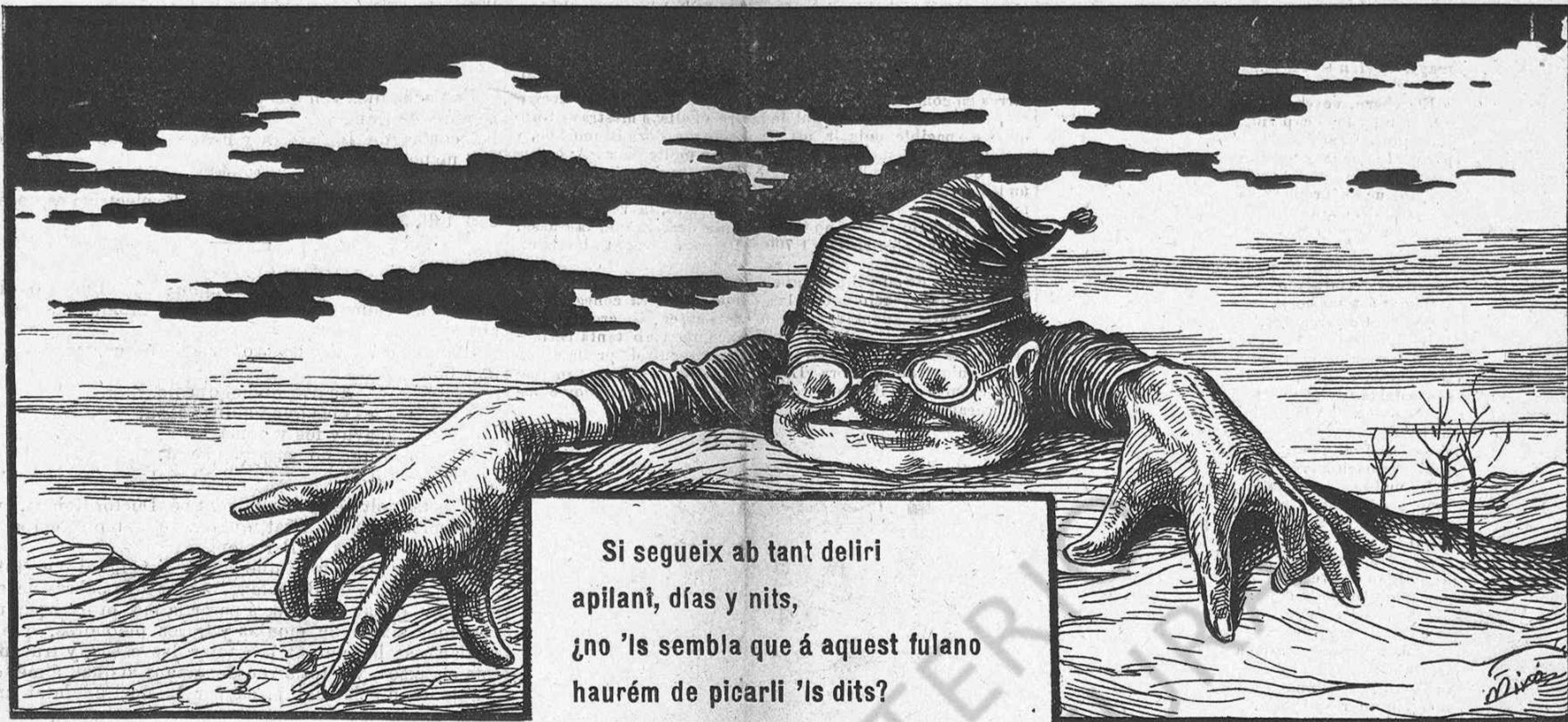
- Va sense malicia.

¿Cóm es que 'l Papa, al sentirse malalt, en lloch de cridar al Doctor Lazzoli perque li extirpés el quiste que tenia á la part oposada de la cara y en lo punt precís qu' está més en contacte ab la cadira de Sant Pere; com es—repeteixo, que no va apelat á la miraculosa aygua de Lourdes?

¿Es tal vegada que ni ell mateix creu en las sévas pretesas virtuts?

En aquest cas que 'm perdoni Lleó XIII: al desai-

LAS GRAPAS DEL CLERICALISME

Si segueix ab tant deliri
apilant, días y nits,
¿no 'ls sembla que á aquest fulano
haurém de picarli 'ls dits?

rar á l'aygua de Lourdes ha fet un mal ters al primer establiment terapich-religiós de la Fransa catòlica.

Curiositats filipinas:

En las inmediaciones de Tombolong, barri de la Concepció, 'ls tagalos van capturar á un frare caputxi que s'havia distingit per la seva avaricia, per la seva luxuria y per la seva ferocitat en temps de la dominació espanyola. ¿Saben qué varen ferli? Nú de pel á pel, varen fermarlo al bógit de una cinia, y allí 'l tingueren alguns días, donant voltas com una caballería, ab un cartell lligat á las espatllas que deya ab lletras grossas: «Cometé tots els pecats mortals y no treballá may. Just es que ara suhi.»

¡Y encare dirán que 'ls tagalos no tenen l'instint de justícia!

**

Un altre cas.

A Maragondong un pare dominicà havia seduhit á una pobra india, nomenada Lucila, de la que 'n tingué quatre fills, haventla després abandonada ab ells. Las tropas tagalas, després de capturar-lo 'l varen obligá á casarse ab l'infelís y á reconeixer á la maynada. Y avuy va lliure, ab la barba crescuda, vestit de xino, y convertit, si 's plau per forsa en pare de familia.

¡Ay Senyor! Casi fora del cas de demanar als tagalos que vingan aquí á Espanya á donarnos unas quantas lliçons de verdadera moralitat.

—Per las eleccions, l'Enrich diu que hi té la má trencada.

—De debó?

—De una patada que va donarli un cacich.

—Hi tingut carta de 'n Roch.

—No ho crech.

—Y perque no ho creus?

—Si alláhont es no hi ha correus!...

—Pro no hi ha lladres tampoch!...

—Es cert que l'amor es cego y que á las palpentas va?

—Als enamorats preguntí'ho y si son franchs li dirán.

PEPITO LLAUNÉ.

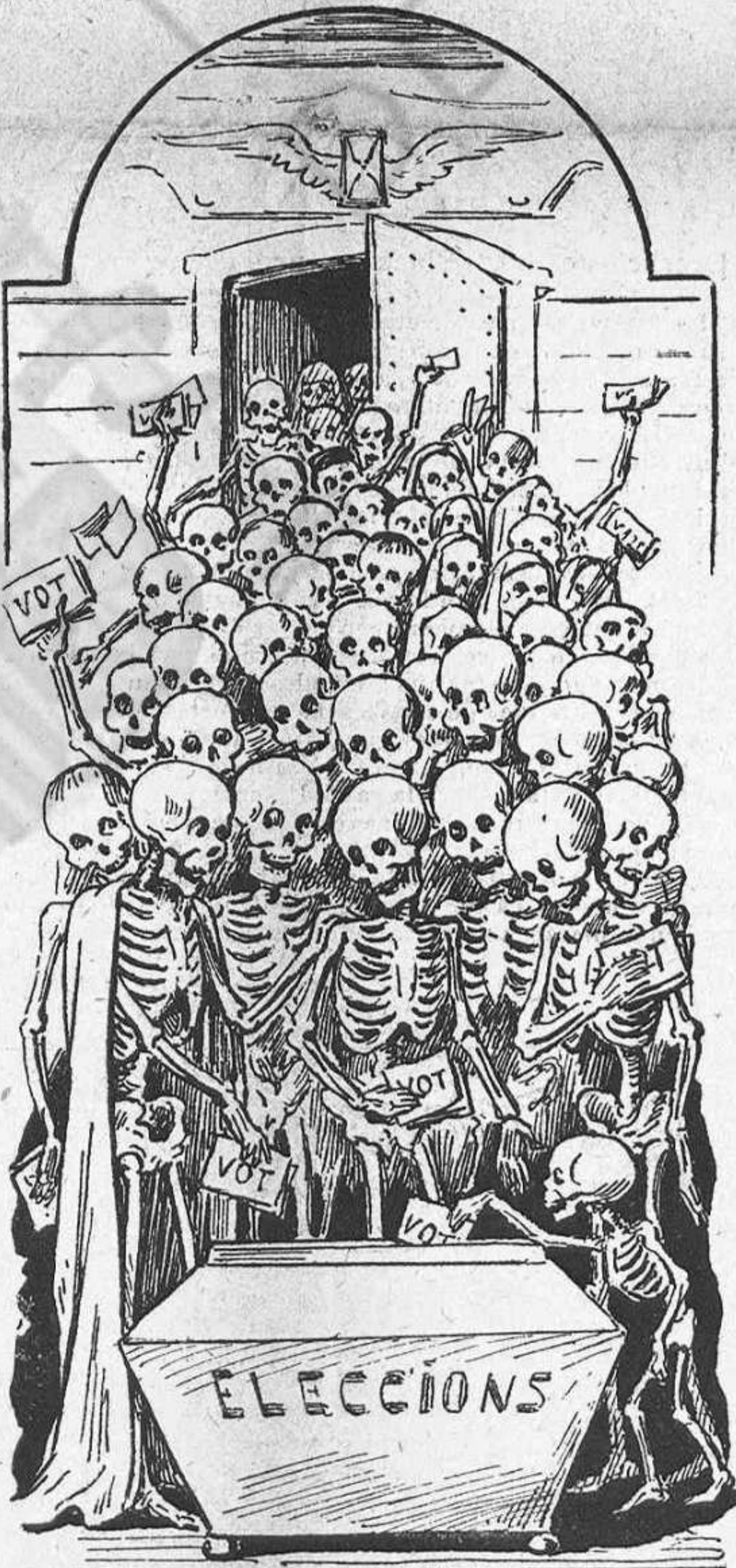
De un coronel que ab las armas defensá Cuba espanyola, va rébrer's aquest telégrama: «Encare no fá mitja hora que hi guanyat una batalla: ha finat la meva sogra.»

LLUIS G. SALVADOR.

QUÈNTOS

Disputan dos borratxos al mitj del carrer, y una vegada han agotat lo repertori dels insults, ab lo tó més

LOS DEFENSORS DE TOTS ELS GOBERNS

El cos electoral

despreciatiu que cab imaginarse, un d'ells li diu á l'altre:

—Arri á nanná... ¡botella buyda!

Dos donas parlant dels seus respectius cónjuges, l'un y l'altre molt dats á la beguda, y diu l'una:

—Lo qu' es al de casa, 'l ví se li enfila al cap, y quan está xirli diu cada disbarat qu' esparvera.

—Donchs al meu, li baixa á la ma dreta, y quan está mona, m' endinya cada bufa que 'm gira la cara del revés!

Exámen de Doctrina cristiana:

—Quánts son els enemichs del home?

—Tres.

—Y quíns son?

—Las solteras, las casadas y las viudas.

Dos amigas de colegi que feya alguns anys que no s'havian vist, al trobarse de nou, garian una estona:

—Sí, Isabel, sí: sabrás que soch viuda desde fa sis mesos.

—Y jo desde fa cinch anys.

—No m' extranya. Sempre has tingut en tot més sort que jo.

¡Cosas d' Espanya!

Viatjant per Andalucía, vaig preguntar al jefe d'estació de un poble d' escassa importancia:

—A quina hora passa 'l tren per Sevilla?

Y ell me va respondre:

—No té hora fixa: tot depén del retrás que porti.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciudadans R. Coll Estruch, Sallenasach, Adolfo Ivern, R. Figuerola, R. Homedes Mundo, Morris III, Cafeté badaloní, Pep de la Cuca, Pau Xerinoia, Un de Vilassar, Anton Borinaga y J. M. Fins:—Lo qu' envian aquesta semana no fa per casa.

Ciudadans J. Rocavert, Panxolis, Un Tonto, C. de P., J. Nayjach, Cadaquessench, Loñapes, P. Burrimba, Pim-pam-pum, Un del carrer de Amalia y Teo Dorado:—Insertarém alguna cosa de lo que 'ns envian aquesta semana.

Ciudadá F. Cenamor: (Palma): No sabém que cap dels personatjes als quals se refereix la seva carta, haja estat á Barcelona: per lo tant mal podém donarli nota de la seva direcció.—J. S. y C. (Caldetas): Crech que se 'l van rifar: apart de aixó 'ls periódichs no poden ocuparse de aquesta classe de assumptos.—Lluís C. Callicó: La composició está bé: la publicarém.—G. B. y Peróes: La seva composició es mes propia per una vetllada, com la en que fou llegida, que per ser reproduhida en un periódich.—Noy de 'n Nava: La de vosté es molt fluixa.—J. G. (Perpignan): En lo próxim número procurarém complaure'l. No deixi de donarnos compte del desenllas que tingui la grave malaltia del pobre artista.—A. Petaca y Manau: La composició no 'ns fa 'l pes.—A. Montseny: L' article está molt bé: ¡llástima que haja perdut l' oportunitat.—N. Necesser: La composició revela bonas condicions; pero no es encare publicable.—C. Gomis: Ens haurá de dispensar; pero en certa classe de assumptos un periódich no deu ficars'hi.

ANTONI LOPEZ, editor. Rambla del Mítj, 20

A. López Robert, impresor.—Asalto, 63.—Barcelona.